

Spoleczny i gospodarczy aspekt realizacji projektów wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego (perspektywa finansowa 2007–2013)

Anna Stolarczyk

W artykule przedstawiono analizę realizacji projektów w ramach działań POIG, RPW i RPO poprzez pryzmat rozmieszczenia liczby i środków finansowych (wartości ogólnej oraz kwoty dofinansowania UE), zarówno na terenie całego kraju, regionów, jak i poszczególnych województw w latach 2012–2015. Podjęto próbę oceny, czy i w jakim stopniu, postęp w realizacji projektów i zaangażowane środki finansowe wpłynęły już na poprawę wybranych wskaźników charakteryzujących rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz, czy zmiana liczby podmiotów gospodarczych (głównie z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw) realizujących projekty w ramach kategorii interwencji 10–15 miała wpływ na zmiany poziomu bezrobocia w analizowanym okresie. Artykuł stanowi również uzupełnienie informacji przedstawionych w artykułach dotyczących narzędzi wspierających realizację Agendy 2020, które powstały w Instytucie Łączności w ramach kończącego się projektu „System Informacyjny o Infrastrukturze Szerokopasmowej i portal Polska Szerokopasmowa” (SIPS).

społeczeństwo informacyjne, perspektywa finansowa 2007–2013, kategoria interwencji 10–15, realizacja projektów, bezrobocie

Wprowadzenie

Celem artykułu jest przedstawienie poziomu wykorzystania środków przeznaczonych na realizację projektów dotyczących społeczeństwa informacyjnego (SI), e-administracji oraz inwestycji w infrastrukturę szerokopasmową, dla których zostały podpisane umowy o dofinansowanie (UoD) w ramach Programów Operacyjnych (PO), finansowanych ze środków unijnych w perspektywie finansowej 2007–2013. Warto też podkreślić, że PO traktowane jako instrumenty polityki regionalnej, służą do realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO). Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia są odpowiedzią Polski na Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla spójności (SWW), określają one ramy dla interwencji funduszy w latach 2007–2013.

Instytut Łączności–Państwowy Instytut Badawczy jest w znaczącym stopniu zainteresowany powyższą tematyką i występuje tu w podwójnej roli:

- jako beneficjent realizując w ramach 7. osi Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG) projekt „System Informacyjny o infrastrukturze szerokopasmowej i portal Polska Szerokopasmowa” (SIPS),
- jako organizacja, która poprzez tworzenie i wykorzystywanie narzędzi informacyjnych wspiera działania administracji państwowej.

W ramach projektu SIPS, którego liderem jest Instytut Łączności, a partnerami – Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji oraz Urząd Komunikacji Elektronicznej, utworzono w Instytucie:

- System Informacyjny o Infrastrukturze Szerokopasmowej (SIIS) – służący do gromadzenia, przetwarzania, prezentowania i udostępniania informacji o infrastrukturze telekomunikacyjnej, publicznych sieciach telekomunikacyjnych oraz budynkach umożliwiających kolokację,
- portal Polska Szerokopasmowa,

- System Informacyjny o Projektach (SIP) – dla projektów dotyczących e-administracji realizowanych przez urzędy administracji państwowej w ramach 7. osi POIG,
- System Informacyjny o Regionalnych sieciach Szerokopasmowych (SIRS) obsługujący projekty z PO Polska Wschodnia i Regionalne PO, dotyczące budowy infrastruktury szerokopasmowej,
- System Inwentaryzacji Systemów Teleinformatycznych (SIST) – służy do zbierania informacji o istniejących i planowanych systemach teleinformatycznych wykorzystywanych przez administrację publiczną,
- platforma SIPS-TV – udostępnia i promuje takie multimedialne usługi szerokopasmowe, jak telewizja internetowa czy wideokonferencje HD (SIPS-TV).

W systemach tych gromadzone są m.in. informacje na temat projektów należących do kategorii 10–15 interwencji w obszarze społeczeństwa informacyjnego w celu wsparcia monitoringu i koordynacji ich realizacji.

Informacje przedstawione w artykule uzyskano analizując dane z systemu KSI SIMIK według stanu z czerwca 2012 r. i czerwca 2015 r. w korelacji z wartościami wybranych wskaźników charakteryzujących rozwój społeczeństwa informacyjnego, opublikowanymi na internetowej stronie GUS. Krajowy System Informatyczny SIMIK 07-13 zapewnia zdolność zbierania i agregacji podstawowych danych dotyczących PO współfinansowanych ze środków UE w zakresie i formacie wymaganym przez Komisję Europejską na mocy regulacji wspólnotowych na lata 2007–2013 oraz wspiera bieżący proces zarządzania i monitorowania w zakresie programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Wykorzystane zostały również dane gromadzone w systemie SIP.

W pierwszej części artykułu, przedstawiono ogólne informacje o programach operacyjnych [1], w drugiej zaś – analizę dotyczącą wykorzystania środków przeznaczonych na realizację projektów oraz aktywności podmiotów gospodarczych, głównie z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), w poszczególnych województwach, regionach oraz w skali kraju. Uwzględniono tu również zmiany wartości wybranych wskaźników charakteryzujących zarówno rozwój społeczeństwa informacyjnego w odniesieniu do gospodarstw domowych, jak i bezrobocia w odniesieniu do przedsiębiorstw. Ponadto, w artykule zamieszczono dużą liczbę zestawień tabelarycznych zawierających twarde dane stanowiące cenny potencjał informacyjny. Stwarza to czytelnikom artykułu możliwość ich wykorzystania w innym kontekście.

Programy operacyjne finansowane ze środków UE w świetle działań dotyczących rozwoju społeczeństwa informacyjnego – perspektywa finansowa 2007–2013

W perspektywie finansowej 2007–2013, w ramach programów operacyjnych: Innowacyjna Gospodarka, Rozwój Polski Wschodniej (RPW), Regionalny Program Operacyjny (RPO), realizowane są projekty wspierające rozwój społeczeństwa informacyjnego z uwzględnieniem, określonych przez Komisję Europejską w rozporządzeniu nr 1828/2006^① kategorii interwencji (tablica 1). W przesłance 6 ww. rozporządzenia zapisano, że „*aby umożliwić Państwom Członkowskim dostarczanie Komisji jednolitych informacji na temat zaprogramowanego wykorzystania funduszy, a także skumulowanych wkładów funduszy według kategorii przez cały okres trwania programu oraz umożliwić Komisji powiado-*

^①Rozporządzenie Komisji WE nr 1828/2006 z 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

mienie we właściwy sposób innych instytucji oraz obywateli Unii Europejskiej o wykorzystaniu funduszy, [...]”, określono szczegółowe zasady i kategorie interwencji dla priorytetowych obszarów tematycznych. Należy też zwrócić uwagę, że „dane przekazane przez Państwa Członkowskie są wykorzystywane przez Komisję wyłącznie w celach informacyjnych” (art. 11, ust. 3) [2].

Tabl. 1. Kategorie interwencji dla obszaru tematycznego „Społeczeństwo informacyjne”

Kod i kategoria interwencji*	Programy operacyjne
10 – Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)	RPO, RPW
11 – Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe, itp.)	POIG 2.3, POIG 7, RPO
13 – Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)	POIG 7, POIG 8.1, RPO
14 – Usługi i aplikacje dla MŚP (e-handel, kształcenie i szkolenie, tworzenie sieci itp.)	POIG 8.1, POIG 8.2, RPO
15 – Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie	POIG 7, POIG 8.1, POIG 8.2, POIG 8.3, POIG 8.4, RPO
<p>*12. kategoria – Technologie informacyjne i komunikacyjne (sieci TEN-ICT) nie jest uwzględniona w realizacji projektów w ramach analizowanych PO. Źródło: Rozporządzenie Komisji WE nr 1828/2006 z 8.12.2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, s. 49.</p>	

Celem Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej jest zahamowanie tendencji decydujących o peryferyjności i marginalizacji województw zagrożonych wykluczeniem cyfrowym – lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego oraz pobudzenie na ich obszarze wzrostu gospodarczego i społecznego. Założono, że wszelkie działania w ramach RPW, powinny być podjęte w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz polityką ekologiczną państwa. Ponadto, program ten ma uzupełniać działanie innych programów realizowanych na obszarze Polski Wschodniej. W jego ramach, realizowane są osie priorytetowe: I – nowoczesna gospodarka, II – infrastruktura społeczeństwa informacyjnego, III – wojewódzkie ośrodki wzrostu, IV – infrastruktura transportowa, V – zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne oraz VI – pomoc techniczna.

II oś priorytetowa: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego (10. temat) obejmuje działanie pod nazwą „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej”, składające się z dwóch zasadniczych elementów: budowy ponadregionalnej sieci szerokopasmowej złożonej z 5 regionalnych sieci szkieletowych województw Polski Wschodniej oraz szkoleń osób zagrożonych „wykluczeniem cyfrowym”. Polega ono na przygotowaniu, a następnie wdrożeniu kompleksowego projektu, którego główne założenia to budowa, pasywnej infrastruktury teleinformatycznej oraz uzupełnienie istniejących zasobów, należących do różnych operatorów. Właścicielem sieci, wybudowanej w ramach projektu, będą wojewódz-

twą Polski Wschodniej. Z założenia, sieć powinna być otwarta dla wszystkich zainteresowanych przedsiębiorców telekomunikacyjnych, dostarczających usługi szerokopasmowe bezpośrednio użytkownikom końcowym.

Regionalny Program Operacyjny, a właściwie 16 RPO, jest przykładem decentralizacji zarządzania procesami rozwojowymi. Takie rozwiązanie ma na celu przede wszystkim umożliwienie zidentyfikowania potrzeb społeczeństwa na najniższym szczeblu – w regionie, aby działania objęte RPO odpowiadały planom rozwoju każdego województwa z osobna. Istotną rolę w zakresie zarządzania i wdrażania tych programów pełnią zarządy województw, obsługiwane przez urzędy marszałkowskie [3].

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007–2013 [4], to program, którego głównym celem jest budowa społeczeństwa informacyjnego m.in. poprzez wzrost konkurencyjności polskiej nauki i zwiększenie jej roli w rozwoju gospodarczym, rozwój aplikacji informatycznych w administracji, wdrażanie przez przedsiębiorców elektronicznych usług oraz nowoczesnych rozwiązań umożliwiających realizację procesów biznesowych drogą elektroniczną. Zakłada się, że to przyczyni się do efektywnego wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w kontaktach pomiędzy administracją a podmiotami gospodarczymi, a także pomiędzy obywatelem a administracją lub przedsiębiorstwami (np. zajmującymi się elektronicznym handlem), co skutecznie może przeciwdziałać wykluczeniu cyfrowemu pewnych grup społecznych.

Poza osiami priorytetowymi (2., 7., 8.) wpisującymi się w kategorię interwencji 10-15, POIG obejmuje także projekty realizowane w ramach osi: I – badania i rozwój nowoczesnych technologii, III – kapitał dla innowacji, V – inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia, V – dyfuzja innowacji, VI – polska gospodarka na rynku międzynarodowym, IX – pomoc techniczna.

Celem 2. osi POIG – Infrastruktura sfery B+R – jest wzrost konkurencyjności polskiej nauki poprzez konsolidację oraz modernizację infrastruktury informatycznej i naukowo-badawczej wiodących jednostek naukowych w Polsce. Z kolei, istotne z punktu widzenia przedmiotu rozważań Działanie 2.3 – Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki ma na celu zapewnienie polskiemu środowisku naukowemu bezpiecznego i stałego dostępu do zaawansowanej infrastruktury informatycznej, umożliwienie prowadzenia badań z zastosowaniem nowoczesnych technologii społeczeństwa informacyjnego oraz zapewnienie jednostkom naukowym korzystania z międzynarodowych naukowych sieci teleinformatycznych w zakresie:

- zapewnienia ciągłości działania infrastruktury informatycznej nauki, w tym inwestycji związanych z rozwojem zaawansowanej infrastruktury sieciowej oraz polegających na zakupie zaawansowanych rozwiązań informatycznych,
- zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej, obejmujących tworzenie i prowadzenie baz danych zawierających informacje o warunkach dostępu do wyników projektów badawczych, a także tworzenie i udostępnianie baz danych na temat publikacji naukowych,
- zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych dla środowiska naukowego.

7. oś priorytetowa – Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji ma na celu poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych administracji publicznej oraz usług publicznych w formie cyfrowej dla obywateli i przedsiębiorców. Wsparcie obejmuje m.in. działania polegające na:

- budowie współpracujących elektronicznych platform usług publicznych, na których dostępne będą usługi dla obywateli i przedsiębiorstw,

- przebudowie, dostosowaniu i wdrożeniu rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej, zapewnieniu zintegrowanej infrastruktury teleinformatycznej administracji publicznej dla jednostek administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (JST),
- rozwoju systemów informacji publicznej (w tym informacji prawnej),
- realizacji projektu systemowego, mającego na celu zapewnienie synergii działań w zakresie e-administracji prowadzonych na szczeblu centralnym i regionalnym.

W ramach 8. osi priorytetowej, Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki będą wspierane działania w celu tworzenia usług elektronicznych, elektronicznej komunikacji między przedsiębiorstwami, a także przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.

Zgodnie z tymi założeniami, **celem działania 8.1 – Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej** jest stymulowanie rozwoju rynku usług świadczonych w formie elektronicznej (e-usług) poprzez wsparcie mikro- i małych przedsiębiorców, a także wytworzenie produktów cyfrowych, koniecznych do świadczenia e-usługi^①. W efekcie realizacja tego działania może przyczynić się do zwiększenia podaży usług i dostępu do produktów cyfrowych.

Z kolei, **działanie 8.2 – Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B** ma na celu rozwój wspólnych przedsięwzięć biznesowych prowadzonych w formie elektronicznej. Chodzi tu o wdrażanie zaawansowanych technik komunikacji elektronicznej w przedsiębiorstwach i tworzenie e-usług dla przedsiębiorstw oraz między przedsiębiorstwami (Business-to-Business – B2B).

Projekty realizowane w ramach **działania 8.3 – Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion** dotyczą zapewnienia dostępu do internetu osobom zagrożonym wykluczeniem cyfrowym z powodu trudnej sytuacji materialnej lub niepełnosprawności. Dofinansowanie przekazywane jest jednostkom samorządu terytorialnego (JST) lub konsorcjom JST i organizacjom pozarządowym, odpowiedzialnych za kompleksową realizację działań polegających na udzieleniu wsparcia gospodarstwu domowemu na terenie danej gminy oraz na zapewnieniu serwisowania urządzeń i przeprowadzeniu niezbędnych szkoleń w tym zakresie. Efektywne wdrażanie projektów oraz koordynację zadań realizowanych w ramach tego działania, a także działań podejmowanych na poziomie poszczególnych regionów zapewnia projekt systemowy w celu ograniczenia barier w dostępie do internetu, wspierania beneficjentów w zakresie prowadzonych inwestycji, zwiększenia dostępu do wiedzy i innowacyjnych rozwiązań technologicznych oraz prowadzenia działań informacyjnych i szkoleniowych.

Celem działania 8.4 – Zapewnienie dostępu do internetu na etapie „ostatniej mili” jest stworzenie możliwości dostarczania usługi szerokopasmowego dostępu do internetu na etapie tzw. ostatniej mili – czyli bezpośrednio do użytkownika. Polega to na wspieraniu mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, planujących dostarczenie tej usługi na obszarach, gdzie prowadzenie tego rodzaju działalności na zasadach rynkowych jest nieopłacalne.

Wykorzystanie środków finansowych na realizację projektów w ramach działań PO IG, RPO i RPW

W tej części artykułu przedstawiono analizę wykorzystania funduszy unijnych w odniesieniu do projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych wyszczególnionych w kategoriach interwencji określonych w tablicy 1, dla których zostały podpisane umowy o dofinansowanie (UoD).

^① „Poprzez e-usługę rozumie się usługę świadczoną w sposób zautomatyzowany przez użycie technologii informacyjnych, za pomocą systemów teleinformatycznych w publicznych sieciach telekomunikacyjnych, na indywidualne żądanie usługobiorcy, bez jednoczesnej obecności stron w tej samej lokalizacji”, [6] str. 141

W tabelicy 2 przedstawiono liczbę, wartość ogółem i dofinansowania UE projektów realizowanych w ramach POIG, RPO oraz RPW w podziale na grupy projektów w zależności od przedmiotu ich realizacji, a mianowicie:

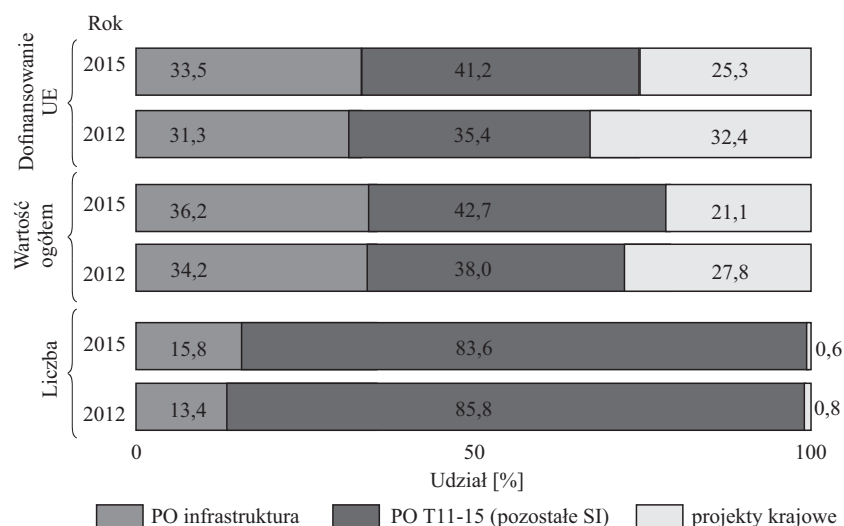
- budowa infrastruktury,
- techniki ICT, usługi i aplikacje dla obywateli i MŚP,
- e-administracja, inne – wspierające działalność przedsiębiorstw i instytucji o zasięgu krajowym.

Tabl. 2. Liczba, wartość ogółem i dofinansowania UE projektów realizowanych w ramach POIG, RPO oraz RPW zgodnie z kategoriami interwencji 10–15

Program/lata	Liczba projektów*		Wartość projektów ogółem [mln zł]		Dofinansowanie UE [mln zł]	
	2012	2015	2012	2015	2012	2015
1. Projekty dotyczące budowy infrastruktury						
POIG 8.3	255	739	670,88	1 308,12	481,71	1 098,35
POIG 8.4	235	543	587,87	1 533,89	260,59	681,59
POPW	5	83	1 448,52	1 887,35	1 009,71	1 214,67
RPO T10	135	205	2 315,32	3 353,11	1 525,94	2 009,10
Razem infrastruktura	630	1 570	5 022,59	8 082,47	3 277,95	5 003,71
2. Projekty dotyczące technik ICT, usług i aplikacji dla obywateli i MŚP – „pozostałe”						
POIG 2.3	38	43	453,77	526,39	374,87	429,31
POIG 8.1	1 692	2 447	1 278,59	1 787,39	848,05	1 145,61
POIG 8.2	1 182	4 118	869,40	3 135,27	415,89	1 616,59
RPO T11-15	1 125	1 674	2 983,56	4 079,72	2 158,58	2 952,00
Razem „pozostałe”	4 037	8 282	5 585,32	9 528,77	3 797,39	6 143,51
3. Projekty o zasięgu krajowym						
POIG 7	28	40	3 722,35	4 328,35	3 074,71	3 451,20
POIG 2.3	11	11	333,69	332,76	278,25	278,23
POIG 8.1	-	3	-	10,63	-	9,03
POIG 8.3 (systemowy)	1	1	36,35	36,35	30,90	30,90
Razem krajowe	40	55	4 092,39	4 708,09	3 383,86	3 769,36
Ogółem T10-15**	4 707	9 907	14 700,31	22 319,33	10 459,20	14 916,58
* Liczba projektów jest zgodna z liczbą podpisanych UoD						
** 1.+2. (infrastruktura + pozostałe dot. usług społeczeństwa informacyjnego)						
Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5] i [6]						

Należy zwrócić uwagę na grupę projektów, których realizacja dotyczy całej Polski – projekty z działania POIG 2.3, POIG 8.1, systemowy z POIG 8.3 oraz 7. osi POIG (patrz tablica 2 oraz rys. 1). Jakkolwiek ich liczba (55) stanowi niespełna 1% ogólnej liczby, to wartość i kwota dofinansowania – 4,7 mld zł i 3,8 mld zł, stanowi 21% i 25% wartości analizowanych projektów w skali kraju. Można uznać to za uzasadnione, ponieważ z założenia, efekty realizacji tych projektów mają służyć ogółowi społeczeństwa.

W odwrotnej sytuacji są beneficjenci realizujący projekty dotyczące technik ICT, usług i aplikacji dla obywateli i MSP („pozostałe SI”), w tym wypadku, ich liczba – 8282 to ponad 80% ogólnej liczby, a wartość 9,5 mld zł – ok. 43% wartości projektów w czerwcu 2015 r.

Rys. 1. Udział liczby, wartości i dofinansowania projektów realizowanych w ramach budowy infrastruktury, ICT, usług i aplikacji SI (w tym e-administracja) w ogólnej liczbie i wartości PO T10-15. Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5] i [6]

Tablica 3 zawiera dane dotyczące udziału liczby, wartości ogółem i dofinansowania UE projektów realizowanych w ramach poszczególnych działań PO w liczbie, wartości i dofinansowaniu wszystkich projektów objętych analizą. Dodatkowo, zamieszczono informację o spadku bądź wzroście udziału w 2015 r. w porównaniu z 2012 r. Zmiany te, determinowane były m.in. różną aktywnością beneficjentów w pozyskiwaniu dotacji na unijnych, np. w przypadku działania POIG 8.1 można zauważyć, że w czerwcu 2012 r. było podpisanych już 70% UoD, podczas gdy w POIG 8.2 niespełna 30% w porównaniu z 2015 r. Ponadto, w międzyczasie wielu beneficjentów rozszerzało, zarówno zakres rzeczowy, jak i finansowy projektów, co też miało wpływ na analizowane zmiany wartości ogólnej projektów.

W tablicy 4, przedstawiono liczbę, wartość ogółem, dofinansowanie UE i poziom dofinansowania UE projektów realizowanych w ramach 10-15 kategorii interwencji w poszczególnych województwach i regionach Polski^①. Należy zwrócić uwagę, że w tym wypadku, w wartości ogółem projektów oraz kwocie dofinansowania UE w każdym województwie uwzględniono – proporcjonalnie – wartość i dofinansowanie UE projektów o zasięgu krajowym (40 projektów w 2012 r. oraz 55 projektów w 2015 r.). Zdaniem autorki, istotą projektów realizowanych na terenie całego kraju jest to, że z ich efektów, w równym stopniu będą mogli korzystać, zarówno wszyscy obywatele, przedsiębiorstwa jak i różnego rodzaju instytucje.

^①Wprowadzono tu podział Polski na regiony obejmujące województwa: centralny (łódzkie, mazowieckie), południowy (małopolskie, śląskie), wschodni (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie), północno-zachodni (lubuskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie), południowo-zachodni (dolnośląskie, opolskie) oraz północny (kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie).

Tabl. 3. Udział liczby, wartości i dofinansowania UE projektów realizowanych w ramach poszczególnych działań w ich ogólnej liczbie i wartości

	Liczba projektów*		Wartość projektów ogółem		Dofinansowanie UE	
	2012 r.	2015 r.	2012 r.	2015 r.	2012 r.	2015 r.
POIG 2.3	1,0%	0,5% ↓	5,4%	3,8% ↓	6,6%	5,0% ↓
POIG 7	0,6%	0,4% ↓	25,3%	19,4% ↓	31,1%	24,3% ↓
POIG 8.1	35,9%	24,7% ↓	8,7%	8,1% ↓	8,6%	8,1% ↓
POIG 8.2	25,1%	41,6% ↑	5,9%	14,0% ↑	4,2%	11,4% ↑
POIG 8.3	5,4%	7,5% ↑	4,8%	6,0% ↑	5,2%	7,9% ↑
POIG 8.4	5,0%	5,5% ↑	4,0%	6,9% ↑	2,6%	4,8% ↑
POPW	0,1%	0,8% ↑	9,9%	8,5% ↓	9,7%	8,2% ↓
RPO T-10	2,9%	2,1% ↓	15,8%	15,0% ↓	13,2%	12,5% ↓
RPO T11-T15	23,9%	16,9% ↓	20,3%	18,3% ↓	18,8%	17,9% ↓

* Liczba projektów jest zgodna z liczbą podpisanych UoD
Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5] i [6]

Tabl. 4. Liczba, wartość ogółem, dofinansowanie UE i poziom dofinansowania UE projektów realizowanych w ramach kategorii interwencji 10–15 w województwach i regionach Polski

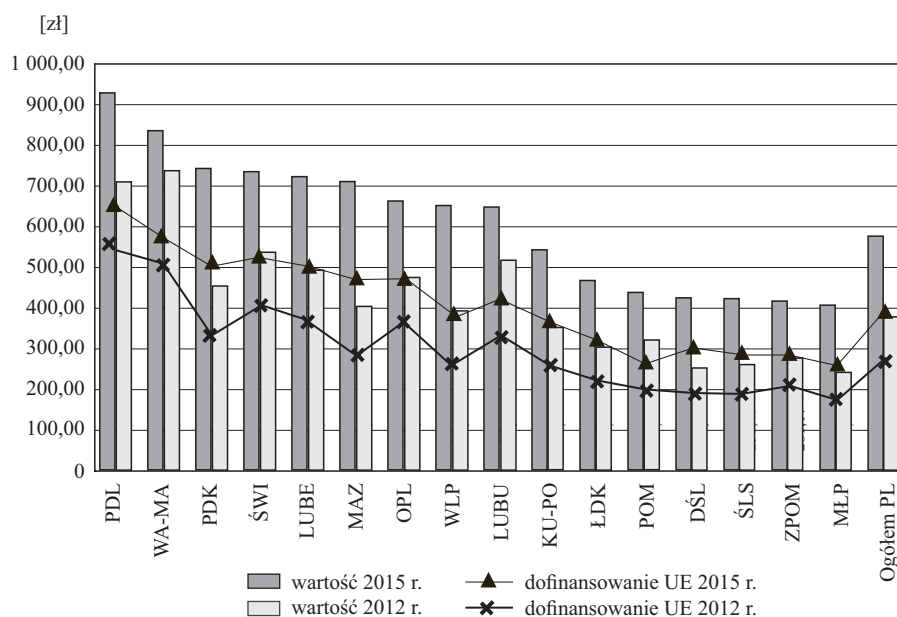
Region /województwo	Liczba projektów*		Wartość projektów ogółem [mln zł]		Dofinansowanie UE [mln zł]		Poziom dofinansowania UE	
	2012 r.	2015 r.	2012 r.	2015 r.	2012 r.	2015 r.	2012 r.	2015 r.
Centralny	1 337	3 030	2 931,58	4 963,49	2 063,73	3 320,27	70,4%	66,9%
Lódzkie	353	624	786,74	1 169,94	561,54	804,84	71,4%	68,8%
Mazowieckie	984	2 406	2 144,84	3 793,55	1 502,19	2 515,42	70,0%	66,3%
Południowy	928	1 728	2 010,53	3 313,82	1 448,23	2 187,45	72,0%	66,0%
Małopolskie	465	741	814,72	1 382,03	584,68	872,51	71,8%	63,1%
Śląskie	463	987	1 195,81	1 931,78	863,56	1 314,94	72,2%	68,1%
Wschodni	684	1 579	3 593,30	5 164,23	2 681,00	3 601,79	74,6%	69,7%
Lubelskie	181	402	1 078,40	1 545,46	806,89	1 079,73	74,8%	69,9%
Podkarpackie	270	694	968,13	1 584,32	706,36	1 081,02	73,0%	68,2%
Podlaskie	122	226	856,73	1 107,06	649,44	778,80	75,8%	70,3%
Świętokrzyskie	111	257	690,04	927,39	518,31	662,23	75,1%	71,4%
Płn-zachodni	745	1 536	2 377,75	3 626,12	1 600,42	2 248,15	67,3%	62,0%
Lubuskie	109	185	534,39	656,71	341,33	431,41	63,9%	65,7%
Wielkopolskie	530	1 133	1 358,99	2 255,94	893,89	1 328,66	65,8%	58,9%
Zach-pomorskie	106	218	484,37	713,47	365,20	488,08	75,4%	68,4%
Płd-zachodni	442	830	1 215,42	1 908,18	928,39	1 355,05	76,4%	71,0%
Dolnośląskie	343	634	734,08	1 246,81	561,17	882,90	76,4%	70,8%
Opolskie	99	196	481,33	661,37	367,21	472,15	76,3%	71,4%
Północny	754	1 319	2 571,73	3 343,50	1 737,43	2 203,87	67,6%	65,9%
Kuj-pomorskie	206	430	751,79	1 125,50	545,49	765,60	72,6%	68,0%
Pomorskie	214	450	742,54	1 010,48	452,98	607,03	61,0%	60,1%
Warmińsko-mazurskie	334	439	1 077,41	1 207,53	738,96	831,24	68,6%	68,8%
Razem	-	-	14 700,31	22 319,34	10 459,20	14 916,58	71,1%	66,8%

*W tym wypadku, liczba projektów w poszczególnych województwach jest różna od liczby podpisanych UoD, ponieważ obejmuje projekty realizowane w ramach jednej UoD na terenie kilku województw.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5] i [6]

Z danych zamieszczonych w tabelicy 4 wynika, że w 2015 r. tak pod względem liczby projektów, jak i ich wartości oraz dofinansowania UE najwyżej lokowało się województwo mazowieckie. Należy jednak podkreślić, że charakteryzuje się ono największą liczbą ludności, jak i podmiotów z sektora MŚP prowadzących działalność gospodarczą. Na uwagę zasługuje stosunkowo wysoka wartość oraz duży poziom dofinansowania UE (odpowiednio: 1-1,5 mld zł i ok. 70%) projektów realizowanych przez beneficjentów z województw: podlaskiego, warmińsko-mazurskiego, lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego (a więc z obszaru Polski Wschodniej). Może to wynikać z dużego zaangażowania, zarówno jednostek samorządu terytorialnego, jak i innych podmiotów gospodarczych w działania, mające na celu poprawę stanu gospodarki i warunków lokalnych społeczności na obszarze tych województw.

Aby uzyskać pełniejszy obraz wykorzystania środków, przeznaczonych na realizację projektów stymulujących rozwój społeczeństwa informacyjnego, zastosowano wskaźnik, którego miarą jest wartość projektów ogółem oraz wartość dofinansowania przypadająca na jednego mieszkańca w poszczególnych województwach (rys. 2).

Najwyższą wartość projektów przypadającą na jednego mieszkańca odnotowano w pięciu województwach Polski Wschodniej – od ok. 930 zł w podlaskim do ok. 720 zł w lubelskim. W mazowieckim – 711 zł, a więc w tym rankingu, to województwo nie zajmuje już najwyższej pozycji. W pozostałych województwach wartość analizowanego wskaźnika lokowała się w granicach od 660 zł w opolskim do 410 zł w małopolskim. W skali kraju, ogólna wartość projektów i dofinansowanie UE przypadające na jednego mieszkańca były na poziomie – odpowiednio: 580 i 388 zł.

Rys. 2. Wartość ogółem oraz kwota dofinansowania UE projektów przypadająca na 1 mieszkańca w poszczególnych województwach. Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5] i [6]

Warto zastanowić się, czy i w jakim stopniu przedstawiony wyżej postęp w realizacji projektów i zaangażowane środki finansowe wpłynęły już na poprawę wskaźników charakteryzujących rozwój społeczeństwa informacyjnego. W tym wypadku, do porównania wybrano wskaźniki [7]:

- gospodarstwa domowe wyposażone w komputer,
- gospodarstwa domowe z dostępem do internetu,
- rodzaje połączeń internetowych w gospodarstwach domowych – połączenia szerokopasmowe.
- osoby korzystające z usług administracji publicznej (ostatnie 12 miesięcy),
- osoby zamawiające przez internet towary lub usługi do użytku prywatnego.

W zależności od kategorii wskaźnika, ogólną wartość realizowanych projektów przedstawiono w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe (GD) z osobami w wieku 16–74 lata oraz na 1 osobę w wieku 16–74 lata (osoba) w odniesieniu do ww. regionów (patrz tablica 5). Dla potrzeb analizy, użyto podziału na regiony, ponieważ w opracowaniach GUS, tablice dotyczące wskaźników ICT w 2012 r. nie zawierały układu według województw. Jak widać, w 2015 r. zarówno w odniesieniu do osób, jak i gospodarstw domowych, najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w regionie wschodnim i północno-zachodnim, natomiast najniższą w południowym. Na taki stan rzeczy, miało wpływ jednocześnie wiele czynników, nie tylko wzrost liczby i wartości projektów, ale też zmiany czynników demograficznych. Np. liczba osób w wieku 16–74 lata w regionie wschodnim w analizowanym okresie prawie się nie zmieniła, a w regionie południowym spadła o 13%, co przełożyło się na zmiany wartości wskaźników w analizowanym okresie, zaobserwowano odpowiednio wzrost o ok. 44% i 89%.

Tabl. 5. Ogólna wartość projektu w przeliczeniu na 1 osobę oraz na 1 gospodarstwo domowe w regionach, w 2012 r. i 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5]–[7]

Region	Wartość ogółem /1 osoba [zł]		Wartość ogółem /1 GD [zł]		Zmiana wartości ogółem 2015 r./2012 r.:	
	2012 r.	2015 r.	2012 r.	2015 r.	Na osobę	Na GD
Centralny	431,02	710,71	1 010,01	1 690,37	64,9%	67,4%
Południowy	316,09	597,82	759,67	1 289,72	89,1%	69,8%
Wschodni	668,86	962,81	1 717,97	2 339,41	43,9%	36,2%
Północno-zachodni	520,52	919,69	1 309,17	1 989,27	76,7%	51,9%
Południowo-zachodni	400,81	660,78	912,60	1 509,80	64,9%	65,4%
Północny	600,23	792,28	1 425,94	1 821,67	32,0%	27,8%
Polska	483,26	771,19	1 167,41	1 766,42	59,6%	51,3%

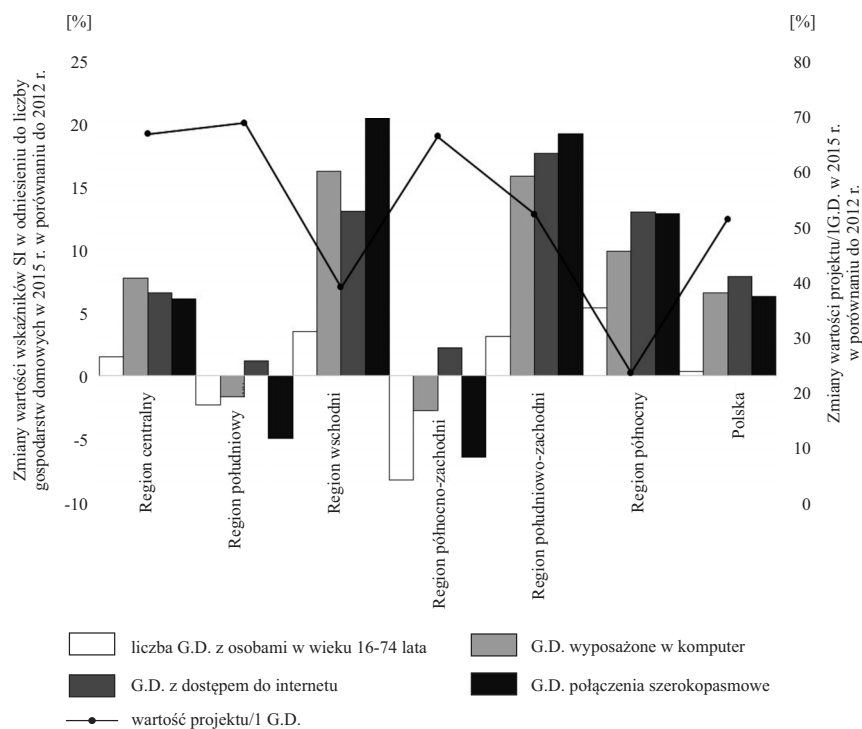
Z kolei, tablica 6 zawiera zestawienie wartości wcześniej wymienionych wskaźników SI w odniesieniu do liczby gospodarstw domowych oraz liczby osób w wieku 16–74 lata, które korzystają z danej usługi, w poszczególnych regionach. Następnie, na podstawie tych danych, na rys. 3 i 4 przedstawiono porównanie ich zmian w analizowanym okresie.

Tabl. 6. Zestawienie wartości wskaźników SI w odniesieniu do liczby gospodarstw domowych oraz liczby osób w wieku 16–74 lata, w regionach w 2012 r. i 2015 r.

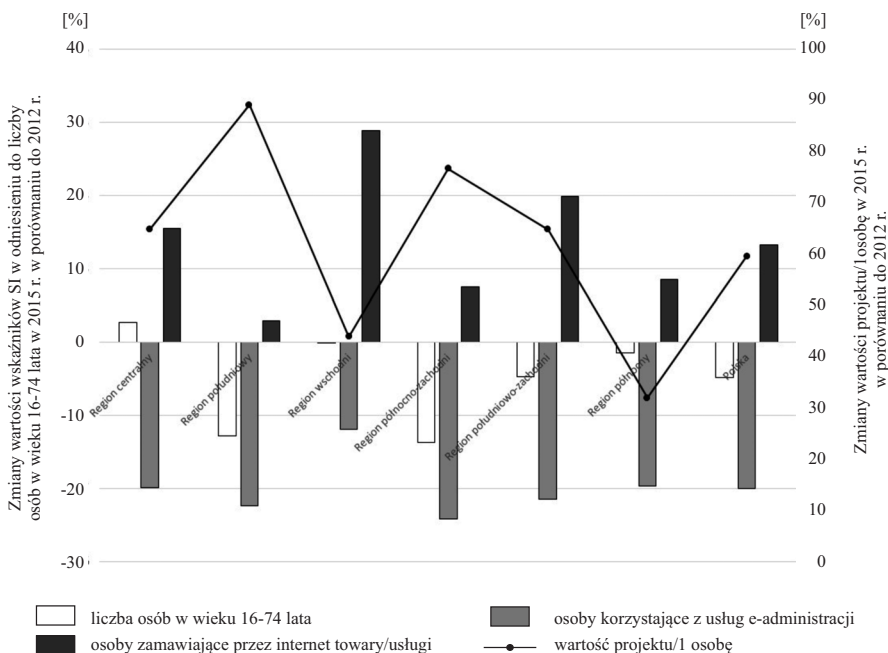
Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5]–[7]

Wskaźnik	Rok	Region						
		Centralny	Południowy	Wschodni	Północno-zachodni	Południowo-zachodni	Północny	Polska
Liczba GD	2012	2 902 524	2 646 589	2 091 598	1 816 224	1 331 813	1 803 540	12 592 287
	2015	2 946 631	2 584 114	2 164 870	1 665 189	1 373 713	1 900 821	12 635 337
Wartość projektu/1 GD	2012	1 010,01	759,67	1 717,97	1 309,17	912,60	1 425,94	1 167,41
	2015	1 690,37	1 289,72	2 339,41	1 989,27	1 509,80	1 821,67	1 766,42
GD wyposażone w komputer	2012	2 161 037	2 018 634	1 469 698	1 361 713	931 768	1 295 819	9 238 668
	2015	2 327 929	1 984 133	1 708 587	1 323 507	1 079 327	1 424 227	9 847 709
GD z dostępem do internetu	2012	2 112 937	1 896 903	1 478 758	1 275 675	875 870	1 236 716	8 876 860
	2015	2 252 414	1 919 040	1 672 299	1 303 761	1 030 694	1 397 217	9 575 424
GD - połączenia szerokopasmowe	2012	1 979 222	1 856 537	1 330 583	1 243 597	846 209	1 180 630	8 436 779
	2015	2 100 357	1 763 658	1 602 910	1 162 595	1 008 900	1 332 998	8 971 418
Osoby w wieku 16-74 lata	2012	6 801 456	6 360 563	5 372 287	4 568 038	3 032 372	4 284 545	30 419 262
	2015	6 983 878	5 543 203	5 363 697	3 942 771	2 887 748	4 220 126	28 941 422
Wartość projektu/1 osobę	2012	431,02	316,09	668,86	520,52	400,81	600,23	483,26
	2015	710,71	597,82	962,81	919,69	660,78	792,28	771,19
Osoby korzystające z usług administracji publicznej	2012	2 665 253	2 112 874	1 435 083	1 288 183	945 062	1 161 166	9 608 220
	2015	2 133 960	1 638 949	1 264 271	976 859	742 278	932 818	7 689 135
Osoby zamawiające przez internet towary lub usługi	2012	3 086 236	2 545 483	1 900 806	1 720 258	1 215 171	1 689 914	12 157 867
	2015	3 564 341	2 619 311	2 450 357	1 849 380	1 456 816	1 833 520	13 773 726

Generalnie, w przypadku zmiany wartości wskaźników w odniesieniu do liczby gospodarstw domowych, w analizowanym okresie odnotowano ich wzrost (rys. 3). Największy w regionie wschodnim i południowo-zachodnim – od 13% do prawie 21%, w zakresie 10–13% w regionie północnym i na poziomie kilku procent w centralnym, podobnie jak w skali kraju. Natomiast w regionie południowym i północno-zachodnim zaobserwowano niewielkie spadki liczby gospodarstw domowych wyposażonych w komputer, kilkuprocentowe korzystających z szerokopasmowego internetu przy niewielkim wzroście tych, z dostępem do internetu. W tym czasie, liczba gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata zmieniła się w granicach od –8,3% do 5,4%, a wartość projektów przypadająca na 1 GD wzrosła o 23% (region północny) do ok. 69% w regionie południowym.

Rys. 3. Zmiany wartości wskaźników SI w odniesieniu do liczby gospodarstw domowych w 2015 r. w porównaniu z 2012 r. Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5]–[7]

Rys. 4. Zmiany wartości wskaźników SI w odniesieniu do liczby osób w wieku 16–74 lata w 2015 r. w porównaniu z 2012 r. Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5]–[7]

Inny obraz daje porównanie zmian liczby osób w wieku 16–74 lata, które korzystają z usług e-administracji oraz zamawiają towary w internecie (rys. 4). Otóż, liczba pierwszej grupy osób obniżyła się o ok. 20%, wyjątek stanowi region wschodni, gdzie wartość tego wskaźnika spadła „tylko” o 12% (potwierdzeniem takiego stanu są również dane przedstawione w tabelicy 7). W przypadku korzystania z e-handlu, liczba kupujących w internecie wzrosła od ok. 3% w regionie południowym do ok. 30% w regionie wschodnim, w skali kraju o 13%.

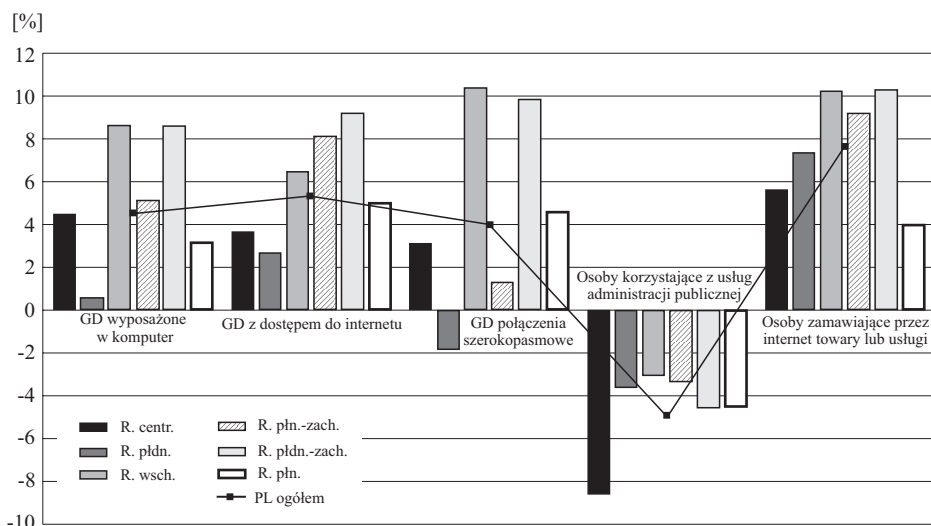
W tabelicy 7 przedstawiono odsetek gospodarstw domowych oraz osób korzystających z wybranych usług społeczeństwa informacyjnego w odniesieniu do ich ogólnej liczby w regionach, natomiast na rys. 5 zmiany tych wartości wyrażone w punktach procentowych [pp].

Tabl. 7. Odsetek gospodarstw domowych oraz osób korzystających z wybranych usług SI w regionach w 2012 r. i 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5]–[7]

Wskaźnik	Rok	Region						
		Centralny	Południowy	Wschodni	Północno-zachodni	Południowo-zachodni	Północny	Polska
GD wyposażone w komputer	2012	74,5%	76,3%	70,3%	75,0%	70,0%	71,8%	73,4%
	2015	79,0%	76,8%	78,9%	79,5%	78,6%	74,9%	77,9%
GD z dostępem do internetu	2012	72,8%	71,7%	70,7%	70,2%	65,8%	68,6%	70,5%
	2015	76,4%	74,3%	77,2%	78,3%	75,0%	73,5%	75,8%
GD – połączenia szerokopasmowe	2012	68,2%	70,1%	63,6%	68,5%	63,5%	65,5%	67,0%
	2015	71,3%	68,3%	74,0%	69,8%	73,4%	70,1%	71,0%
Osoby korzystające z usług administracji publicznej	2012	39,2%	33,2%	26,7%	28,2%	31,2%	27,1%	31,6%
	2015	30,6%	29,6%	23,6%	24,8%	25,7%	22,1%	26,6%
Osoby zamawiające przez internet towary lub usługi	2012	45,4%	40,0%	35,4%	37,7%	40,1%	39,4%	40,0%
	2015	51,0%	47,3%	45,7%	46,9%	50,4%	43,4%	47,6%

Generalnie, w latach 2012–2015 odnotowano wzrost wartości analizowanych wskaźników wykorzystania technik ICT. W najlepszej sytuacji, pod tym względem, znalazł się region wschodni i południowo-zachodni, gdzie odsetek gospodarstw domowych i osób korzystających z wybranych usług SI (za wyjątkiem e-administracji) zwiększył się o 7–10 pp. Jeśli zaś chodzi o zainteresowanie korzystaniem z usług e-administracji, to (niestety) w każdym regionie odnotowano jego spadek o kilka punktów procentowych. Największy w regionie centralnym o ok. 9 pp, w pozostałych od 3 pp do 6 pp, w skali kraju – 5 pp. Warto też zwrócić uwagę na inne badania przeprowadzone w tym zakresie, według których np. wiele „zastosowań nie upowszechnia się jednak tak szybko, a niektóre wręcz zatrzymały się na pewnym poziomie popularności. Dobrym przykładem są tu zastosowania związane z e-administracją. Odsetek osób regularnie korzystających z tych możliwości praktycznie nie zmienił się w ostatnich kilku latach” (Batorski, 2015, str. 375).

Rys. 5. Zmiany odsetka gospodarstw domowych oraz osób korzystających z wybranych usług SI w regionach, w 2015 r. w porównaniu z 2012 r. Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5]–[7]

Istotna, z punktu widzenia wykorzystania środków unijnych przeznaczonych na działania podejmowane w celu zwiększenia dynamiki rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest aktywność podmiotów gospodarczych w ich pozyskiwaniu.

W tabelicy 8 podano rzeczywistą liczbę podmiotów w czerwcu 2012 i 2015 roku oraz zmianę ich ogólnej liczby. Uwzględniono tu fakt, że jeden beneficjent podpisał umowę o dofinansowanie (UoD) więcej niż dla jednego projektu (od 2 do ponad 10). Dla potrzeb analizy jednostki gospodarcze podzielono na trzy grupy:

- MŚP^①, w tym m.in. spółki z o.o., akcyjne, osoby fizyczne, spółdzielnie sklasyfikowane jako mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa (ta grupa podmiotów jest obiektem szczególnej troski Komisji Europejskiej),
- JST, obejmujące gminne, powiatowe i wojewódzkie jednostki organizacyjne, wspólnoty samorządowe oraz samorządowe osoby prawne,
- pozostałe – organy władzy i administracji rządowej, uczelnie i jednostki naukowe, duże przedsiębiorstwa, publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej itp., mające kilkuprocentowy załadowanie udział w realizacji projektów w analizowanym obszarze (rys. 6).

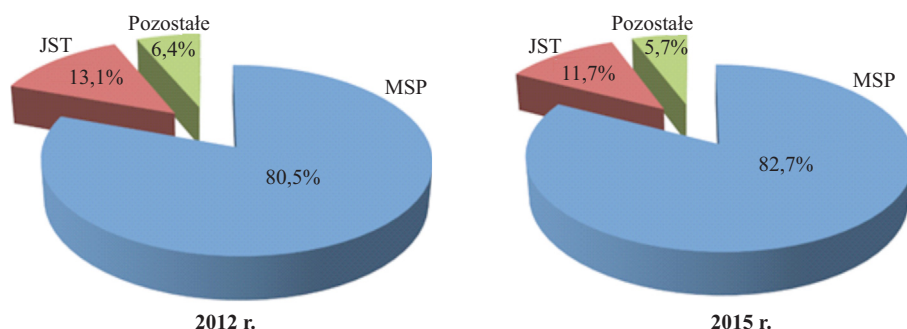
^① Podmioty wg klas wielkości, liczba zatrudnionych: mikro – 0–9 osób, małe – 10–49 osób, średnie – 50–249 osób.

Tabl. 8. Struktura beneficjentów projektów w POIG, RPO oraz RPW w odniesieniu do ich formy organizacyjno-prawnej w 2012r. i 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5] i [6]

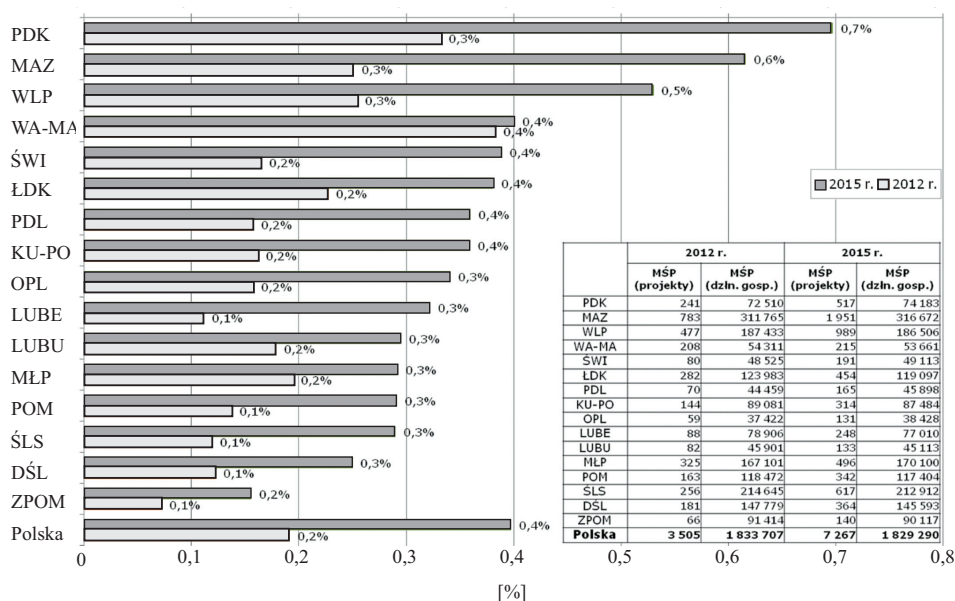
Struktura/rok	MŚP		JST		Pozostałe		Ogółem		Zmiana 2015 /2012
	2012	2015	2012	2015	2012	2015	2012	2015	
Dolnośląskie	181	364	76	120	28	41	285	525	84,2%
Kujawsko-pomorskie	144	314	15	35	10	19	169	368	117,8%
Lubelskie	88	248	54	74	15	15	157	337	114,6%
Lubuskie	82	133	6	21	2	8	90	162	80,0%
Łódzkie	282	454	19	74	21	29	322	557	73,0%
Małopolskie	325	496	49	92	28	43	402	631	57,0%
Mazowieckie	783	1 951	88	149	38	73	909	2 173	139,1%
Opolskie	59	131	9	19	10	15	78	165	111,5%
Podkarpackie	241	517	30	59	9	36	280	612	118,6%
Podlaskie	70	165	16	25	1	11	87	201	131,0%
Pomorskie	163	342	18	55	12	13	193	410	112,4%
Śląskie	256	617	101	134	31	76	388	827	113,1%
Świętokrzyskie	80	191	12	28	11	12	103	231	124,3%
Warmińsko-mazurskie	208	215	39	67	21	50	268	332	23,9%
Wielkopolskie	477	989	16	35	9	19	502	1 043	107,8%
Zachodnio-pomorskie	66	140	22	38	5	6	93	184	97,8%
Projekty krajowe	-	-	-	-	26	33	26	33	26,9%
Polska	3505	7 267	570	1 025	277	466	4 352	8 791	102,0%

Na rys. 6 przedstawiono udział liczby ww. grup beneficjentów realizujących projekty w ich ogólnej liczbie. Jak widać, zdecydowaną przewagę w realizacji projektów mają beneficjenci z sektora MŚP – ponad 80% w porównaniu z kilkunastoprocentową JST i kilkuprocentową pozostałych podmiotów.

Rys. 6. Udział poszczególnych grup beneficjentów realizujących projekty w ich ogólnej liczbie w 2012 i 2015 r. Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5] i [6]

Ciekawym zestawieniem jest udział liczby MŚP, które podpisały UoD na realizację projektów w ogólnej liczbie podmiotów z tego sektora wpisanych do rejestru REGON^① prowadzących działalność gospodarczą [7], (patrz rys. 7). Jak widać, w 2015 r., wartość tego wskaźnika nie przekroczyła 0,7% w woj. podkarpackim, należy tu wymienić jeszcze mazowieckie – 0,6% mazowieckie i wielkopolskie 0,5%. W pozostałych wartości oscyływały w granicach 0,2–0,4%, w skali kraju – 0,4%.

Rys. 7. Udział liczby MŚP realizujących projekty w ogólnej liczbie MŚP prowadzących działalność gospodarczą, w 2012 r. i 2015 r. Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5]–[7]

Podczas gdy ogólna liczba MŚP prowadzących działalność gospodarczą w poszczególnych województwach zmniejszyła się średnio o 0,2%, liczba MŚP, które podjęły trud realizacji projektów na rzecz rozwoju lokalnego wzrosła średnio o ok. 110%. Najwyższy wzrost o 180% odnotowano w woj. lubel-

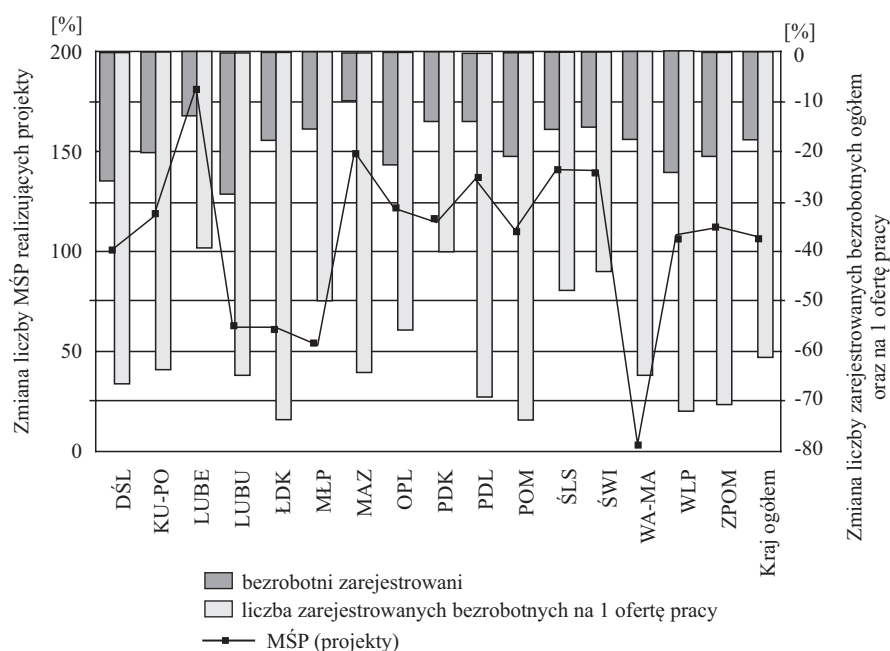
① Dane w tym zakresie pobrano 17.09.2015 r. z:

http://stat.gov.pl/bdl/app/wybrane_cechy.display?p_id=256739&p_token=0.5656097614152139

skim, najniższy w warmińsko-mazurskim – niespełna 3,5%. W przypadku tego ostatniego, taki stan wynikał zapewne z faktu, że już do czerwca 2012 r. 208 beneficjentów z sektora MŚP podpisało umowy o dofinansowanie, natomiast w czerwcu 2015 r. ich liczba zwiększyła się do 215. Zatem, można przypuszczać, że w tym województwie, już na samym początku perspektywy finansowej 2007–2013 mogła pojawić się skuteczna promocja i warunki zachęcające do podejmowania realizacji projektów.

Warto też zastanowić się, czy zmiana liczby podmiotów gospodarczych realizujących projekty w ramach 10–15 kategorii interwencji w poszczególnych województwach wywarła wpływ na zmiany poziomu bezrobocia w analizowanym okresie.

Z przedstawionych na rys. 8 zmian liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem, liczby zarejestrowanych bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy oraz liczby MŚP realizujących projekty w ramach analizowanych PO w poszczególnych województwach wynika zdecydowany spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w granicach od 9,5% w woj. mazowieckim do ok. 29% w woj. lubuskim oraz liczby bezrobotnych na jedną ofertę pracy – od ok. 40% w lubelskim i podkarpackim do prawie 74% w pomorskim, podczas gdy liczba przedsiębiorców realizujących projekty generalnie wzrosła w zakresie od ok. 53% w małopolskim do prawie 180% w lubelskim.

Rys. 8. Zmiany liczby MŚP realizujących projekty, liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem oraz liczby zarejestrowanych bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w 2015 r. w porównaniu z 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5], [6], [9] i [10]

Chociaż, zmiana liczby bezrobotnych, jest wypadkową wielu czynników gospodarczych i społecznych, to można pokusić się o stwierdzenie, że w pewnym stopniu wzrost liczby MŚP realizujących projekty oddziaływał na spadek bezrobocia. Wartość współczynnika korelacji obliczonego dla liczby przedsię-

biorstw z tego sektora w powiązaniu z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych oraz z ich liczbą przypadającą na jedną ofertę pracy wskazuje, wprawdzie na przeciętną^①, ale jednak zależność tych zmiennych – odpowiednio 0,38 oraz 0,37.

Podsumowanie

Przedstawienie analizy realizacji projektów w ramach działań POIG, RPW i RPO dla określonych przez Komisję Europejską kategorii interwencji, poprzez pryzmat rozmieszczenia liczby i środków finansowych (wartości ogólnej oraz kwoty dofinansowania UE), zarówno na terenie całego kraju, regionów, jak i poszczególnych województw, pozwoliło na wstępną ocenę oddziaływania ich efektów na rozwój i korzystanie z usług społeczeństwa informacyjnego. Nie dziwi fakt wzrostu odsetków gospodarstw: wyposażonych w komputer, z dostępem do internetu, korzystających z połączeń szerokopasmowych, jak również osób zamawiających towary lub usługi w internecie. Natomiast, w świetle realizacji projektów w zakresie e-administracji o zasięgu krajowym, których produkty, z założenia, powinny ułatwić obywatelom kontakt z urzędami, zastanawiający jest 20-procentowy spadek liczby, jak również odsetek (o kilka punktów procentowych) osób zainteresowanych korzystaniem z usług e-administracji w 2015 r. w porównaniu z 2012 r. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest zapewne wiele, a do czynników determinujących zaistniałe zmiany należy zaliczyć zarówno uwarunkowania demograficzne, geograficzne, status społeczno-zawodowy, wykształcenie oraz sytuację finansową gospodarstw domowych (por. Batorski, 2015), jak również problemy z pozyskaniem uprawnień do autoryzacji korzystania z e-usług (np. profil zaufany, czy podpis kwalifikowany). Niewykluczone też, że w tym konkretnym przypadku (realizacji projektów) promocja możliwości korzystania z usług e-administracji była niewystraszająca.

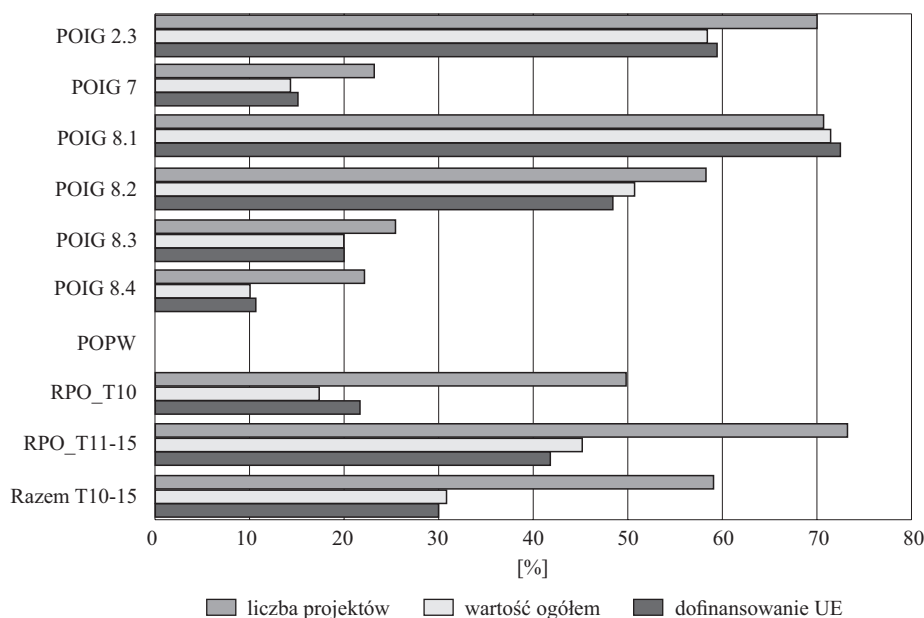
W przypadku wzrostu aktywności podmiotów (jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw i podmiotów o innych formach organizacyjnych) w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych na realizację projektów z 10-15 kategorii interwencji należy podkreślić wprawdzie niewielki, ale pozytywny wpływ na sytuację na rynku pracy (odnotowany spadek bezrobocia w analizowanym okresie). Można też spodziewać się, że realizowane projekty, polegające na zwiększeniu wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w administracji publicznej, nauce czy przedsiębiorstwach będą stymulować rozwój społeczeństwa informacyjnego, zmniejszą zagrożenie wykluczeniem cyfrowym słabszych grup społecznych (osób o niskich dochodach, czy niepełnosprawnych). Ponadto, przyczynią się do likwidacji barier na styku: obywatel – administracja, obywatel – biznes, biznes – administracja, umożliwią wtórne wykorzystanie zasobów informacji publicznej, a także rozwój innowacyjnej przedsiębiorczości na terenach oddalonych od centrów gospodarczych.

Interesującym uzupełnieniem podsumowania niech będzie, przedstawiony na rys. 9, odsetek zakończonych projektów^② w poszczególnych działaniach PO, dla których zostały podpisane umowy o dofinansowanie według stanu na koniec czerwca 2015 r. W ujęciu liczbowym, najwyższy odsetek zakończonych projektów dotyczy Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO T11-15, z wyłączeniem kategorii T-10, dotyczącej infrastruktury telekomunikacyjnej) oraz działania POIG 2.3 (70%) i działania POIG 8.1 (71%). W działaniu POIG 7 i POIG 8.4 zakończono 23% projektów, w Programie Operacyjnym Polska Wschodnia nie rozliczono żadnego projektu.

^① Klasyfikacja według J. Guilforda - $|r|=0$ - brak korelacji, $0,0<|r|\leq 0,1$ - korelacja nikła, $0,1<|r|\leq 0,3$ - korelacja słaba, $0,3<|r|\leq 0,5$ - korelacja przeciętna, $0,5<|r|\leq 0,7$ - korelacja wysoka, $0,7<|r|\leq 0,9$ - korelacja bardzo wysoka, $0,9<|r|<1,0$ - korelacja niemal pełna, $|r|=1$ - korelacja pełna.

Źródło: http://www.naukowiec.org/wiedza/statystyka/sila-korelacji--klasyfikacja_512.html, dostęp w 09.2015 r.

^② Za zakończony uznaje się projekt, dla którego złożono wniosek o płatność końcową.

Rys. 9. Odsetek zakończonych projektów w poszczególnych działaniach PO w na koniec czerwca 2015 r.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie [5] i [6]

Jakkolwiek, za wcześnie jeszcze na sformułowanie ostatecznych wniosków na temat wykorzystania efektów realizacji projektów w ramach perspektywy finansowej 2007-2013, które mają być rozliczone do końca 2015 r., to już teraz można powiedzieć, że rysują się pozytywne tendencje ich wpływu na rozwój wielu dziedzin życia społecznego i gospodarczego kraju.

Warto jeszcze raz podkreślić znaczenie Instytutu Łączności – Państwowego Instytutu Badawczego w pracach na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego, który jako beneficjent POIG 7 z jednej strony, a twórca systemów informacyjnych z drugiej, wspiera działania administracji państwowej. Na szczególną uwagę zasługuje stworzenie narzędzia (system SIP) służącego do monitoringu i kontroli realizacji projektów w ramach 7. osi POIG, które skutecznie przyczyniło się do wzmocnienia działań naprawczych rządu zmierzających w kierunku uwolnienia zablokowanych przez Komisję Europejską środków dla tej osi. Również pozostałe systemy, będące produktami projektu „Systemu Informacyjnego o infrastrukturze szerokopasmowej i portal Polska Szerokopasmowa”, wykorzystywane jako narzędzia gromadzące kompleksowe informacje dotyczące infrastruktury i usług szerokopasmowych (SIIS), elektronicznych usług i zasobów systemów teleinformatycznych administracji publicznej (SIST), wspomagające monitoring realizacji projektów pod kątem rzeczowo-finansowych postępów budowy regionalnych sieci szerokopasmowych (SIRS), ale też propagujące wiedzę w tym zakresie (SIPS-TV) stanowią istotny element przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. Zapewne jest to tylko jeden z przykładów, jak beneficjenci środków unijnych stają się jednocześnie motorem rozwoju gospodarczego i społecznego kraju.

Bibliografia

- [1] Stolarczyk A.: *Stan realizacji projektów wspierających rozwój społeczeństwa informacyjnego, finansowanych ze Środków Unii Europejskiej – 30 czerwca 2012 r.* (Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy) 2013, nr 32, s. 394-406
- [2] *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8.12.2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.*
- [3] <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/RPO/Aktualnosci/Strony/default.aspx#strona=1&zakladka=3>, informacje pobrano 20.08.2012 r.
- [4] Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, *Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013.* Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013, Warszawa, 27.06.2013 r.
- [5] Portal Fundusze Europejskie, *Lista beneficjentów Funduszy Europejskich 2007–2013 - stan na 30.06.2012 r. na podstawie KSI SIMIK 07-13*”, plik pobrano 4 lipca 2012 r. www.funduszeuropejskie.gov.pl
- [6] Portal Fundusze Europejskie, *Lista beneficjentów Funduszy Europejskich 2007–2013 - stan na 30.06.2015 r. na podstawie KSI SIMIK 07-13*”, plik pobrano 10.07.2015 r. www.funduszeuropejskie.gov.pl
- [7] GUS, *Wykorzystanie technologii informacyjno- (tele-) komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2012 r i w 2015 r.*, dostęp w 11.2015 r. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/nauka-i-technika-spolczenstwo-informacyjne/spoleczenstwo-informacyjne/wykorzystanie-technologie-informacyjno-telekomunikacyjnych-w-przedsiębiorstwach-i-gospodarstwach-domowych-w-2015-r-,3,13.html>
- [8] GUS, *Baza Danych Lokalnych*, dostęp w 10.2015 r. <http://stat.gov.pl/bdl>,
- [9] GUS, *Biuletyn statystyczny styczeń-grudzień 2012, Tablica 70 (część 1)*, dostęp w 10.2015 r. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleczno-gospodarczej/biuletyn-statystyczny-nr-102015,4,45.html>
- [10] GUS, *Biuletyn statystyczny nr 6/2015, Tablica 69 (część 1)*, dostęp w 10.2015 r. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleczno-gospodarczej/biuletyn-statystyczny-nr-62015,4,41.html>
- [11] Batorski D., *Technologie i media w domach i w życiu Polaków*. W: J. Czapiński, T. Panek (red.), *Diagnoza społeczna. Warunki i jakość życia Polaków*. Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego, 2015

Anna Stolarczyk

Anna Stolarczyk – absolwentka Wydziału Strategiczno-Obronno Akademii Obrony Narodowej (2011); długoletni pracownik Instytutu Łączności w Warszawie (od 1976); autorka i współautorka kilkudziesięciu opracowań, ekspertyz, raportów i analiz; zainteresowania naukowe: jakość usług telekomunikacyjnych, rynek komunikacji elektronicznej, rynek usług pocztowych w Polsce i w krajach UE, społeczeństwo informacyjne.

e-mail: a.stolarczyk@itl.waw.pl